

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 4 mei 2018
(OR. en)

12953/6/17
REV 6

Interinstitutioneel dossier:
2016/0378 (COD)

ENER 388
CODEC 1530
CSC 310

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Nr. Comdoc.:	15149/1/16 ENER 419 IA 134 CODEC 1815 REV 1 + ADD 1 REV 1
Betreft:	Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (herschikking)

Met het oog op de vergadering van de Groep energie op 15 mei 2018 gaat voor de delegaties in de bijlage een verder herziene tekst over de bovengenoemde ontwerpverordening, gewijzigd in het licht van de besprekingen in de Groep energie en de ontvangen schriftelijke opmerkingen, en herinnerend aan de gedachtewisseling van de ministers over de **verdere stappen ten aanzien van de ACER-verordening** tijdens de informele bijeenkomst van de Ministers van Energie in Sofia van 18-19 april 2018.

Wijzigingen ten opzichte van het vorige document (12953/5/17 REV 5) zijn **vetgedrukt en onderstreept**; schrappingen zijn aangegeven met [...]. Wijzigingen ten opzichte van het Commissievoorstel zijn **vetgedrukt**; schrappingen zijn aangegeven met [].

2016/0378 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen
energieregulators (herschikking)

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EG) nr. 713/2009 van het Europees Parlement en de Raad¹ is ingrijpend gewijzigd. Aangezien nieuwe wijzigingen nodig zijn, moet die verordening duidelijkheidshalve worden herschikt.
- (2) De oprichting van het agentschap heeft de coördinatie tussen de regulerende instanties over grensoverschrijdende aangelegenheden duidelijk verbeterd. Sinds zijn oprichting heeft het agentschap op grond van Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad² belangrijke nieuwe taken gekregen op het gebied van het toezicht op groothandelsmarkten en op grond van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad³ op het gebied van grensoverschrijdende energie-infrastructuur.
- (3) Verwacht wordt dat de behoefte aan coördinatie van de nationale regelgeving de komende jaren verder zal toenemen. Het energiesysteem van Europa ondergaat momenteel zijn meest diepgaande verandering in tientallen jaren. Meer marktintegratie en de verandering naar een meer variabele elektriciteitsproductie vereist meer inspanningen om het nationale energiebeleid te coördineren met dat van buurlanden en om de kansen van de grensoverschrijdende verkoop van elektriciteit te benutten.
- (4) Uit de ervaring met de tenuitvoerlegging van de regels van de interne markt blijkt dat ongecoördineerde nationale maatregelen kunnen leiden tot ernstige marktproblemen, met name op gebieden met veel interconnecties waar de besluiten van de lidstaten vaak een voelbaar effect hebben op hun buurlanden. Om de positieve effecten van de interne elektriciteitsmarkt voor het welzijn van de consument, de voorzieningszekerheid en het koolstofvrij maken te bereiken, moeten de lidstaten, en met name de onafhankelijke nationale regulerende instanties, samenwerken op het gebied van regelgeving met een grensoverschrijdend effect.

¹ Verordening (EG) nr. 713/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot oprichting van een Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (PB L 211, van 14.8.2009, blz. 1).

² Verordening (EG) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (PB L 326 van 8.12.2011, blz. 1).

³ Verordening (EU) Nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009, (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39).

- (5) Gefragmenteerde nationale staatsinterventies in de energiemarkt vormen een toenemend risico voor het goed functioneren van de grensoverschrijdende elektriciteitsmarkt. Het agentschap moet daarom een rol krijgen bij de ontwikkeling van een gecoördineerde Europese beoordeling van de toereikendheid van de hulpbronnen, in nauwe samenwerking met het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders ("ENTSB voor elektriciteit"), om de problemen van gefragmenteerde nationale beoordelingen die verschillende ongecoördineerde methoden volgen en waarbij onvoldoende rekening wordt gehouden met de situatie in buurlanden, te vermijden. Het agentschap moet ook toezicht houden op de technische parameters die door de ENTSB voor elektriciteit zijn ontwikkeld voor een efficiënte deelname van grensoverschrijdende capaciteiten en andere technische eigenschappen van capaciteitsmechanismen.
- (6) De zekerheid van de elektriciteitsvoorziening vereist een gecoördineerde aanpak om zich voor te bereiden op onverwachte voorzieningscrises. Het agentschap moet derhalve de nationale acties in verband met risicoparaatheid coördineren, in overeenstemming met [het voorstel COM(2016) 862 voor een risicoparaatheidsverordening].
- (7) Als gevolg van de sterke interconnectie van het elektriciteitsnet van de Unie en de toenemende noodzaak om samen te werken met buurlanden om netstabiliteit te behouden en grote hoeveelheden hernieuwbare energie in het net op te nemen, zullen **[] regionale veiligheidscoördinatoren** een belangrijke rol spelen bij de coördinatie van transmissiesysteembeheerders. Het agentschap moet ervoor zorgen dat er, waar nodig, regulerend toezicht is op de **[] regionale veiligheidscoördinatoren**.
- (8) Aangezien grote delen van de nieuwe elektriciteitsopwekking op lokaal niveau zullen worden aangesloten, zullen distributiesysteembeheerders een belangrijke rol spelen bij een flexibele en efficiënte exploitatie van het Europese elektriciteitssysteem.

- (9) De lidstaten moeten nauw samenwerken en de obstakels uit de weg ruimen voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en aardgas, teneinde de doelstellingen van het energiebeleid van de Unie te bereiken. Bij Verordening (EG) nr. 713/2009 is een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators ("het agentschap") opgericht om de regelgevingskloof op het niveau van de Unie te dichten en bij te dragen tot een efficiënte werking van de interne markten voor elektriciteit en aardgas. Het agentschap stelt nationale regulerende instanties in staat intensiever op het niveau van de Unie samen te werken en op wederzijdse basis aan de uitvoering van taken van de Unie deel te nemen.
- (10) Het agentschap moet ervoor zorgen dat de reguleringstaken die de nationale regulerende instanties overeenkomstig [de herschikte elektriciteitsrichtlijn, volgens het voorstel COM(2016) 864/2] en Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad op nationaal niveau verrichten, op het niveau van de Unie naar behoren worden gecoördineerd en zo nodig aangevuld. Daartoe moet de onafhankelijkheid van het agentschap van elektriciteits- en gasproducenten, publieke of particuliere transmissie- en distributiesysteembeheerders en consumenten gewaarborgd worden, moet verzekerd worden dat zijn optreden met het recht van de Unie strookt en moeten zijn technische en regulerende capaciteiten, transparantie, ontvankelijkheid voor democratische controle en efficiëntie gewaarborgd zijn.
- (11) Het agentschap moet toezicht uitoefenen op de regionale samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders in de elektriciteit- en de gassector en op de uitvoering van de taken van het ENTSB voor elektriciteit en het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas ("ENTSB voor gas"). Het agentschap moet ook toezicht houden op de uitvoering van de taken van andere entiteiten met gereguleerde functies met een Uniebrede dimensie, zoals energiebeurzen. De betrokkenheid van het agentschap is van essentieel belang om te zorgen voor een efficiënte en transparante samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders en het functioneren van andere entiteiten met Uniebrede functies in het belang van de interne markten voor elektriciteit en aardgas.

- (12) Het agentschap moet in samenwerking met de Commissie, de lidstaten en de betrokken nationale instanties toezien op de interne markten voor elektriciteit en aardgas, en het Europees Parlement, de Commissie en de nationale instanties zo nodig van zijn bevindingen op de hoogte stellen. Deze toezichtstaken van het agentschap moeten niet het toezicht door de Commissie of nationale instanties, in het bijzonder nationale mededingingsautoriteiten, overlappen of hinderen.
- (13) Het agentschap biedt een geïntegreerd kader dat nationale regulerende instanties in staat stelt deel te nemen en samen te werken. Dit kader bevordert de uniforme toepassing van de wetgeving inzake de interne markten voor elektriciteit en gas in de gehele Unie. In bepaalde zaken waarbij meer dan een lidstaat is betrokken, heeft het agentschap de bevoegdheid gekregen zelf een individuele beslissing te nemen. Deze bevoegdheid moet onder duidelijk gespecificeerde voorwaarden gelden voor technische en reguleringskwesties die regionaal gecoördineerd moeten worden, met name ten aanzien van de uitvoering van netcodes en richtsnoeren, samenwerking tussen **[] regionale veiligheidscoördinatoren**, de reguleringsbesluiten die nodig zijn om doeltreffend toezicht te houden op de integriteit en de transparantie van de groothandelsmarkt, besluiten betreffende de infrastructuur voor elektriciteit en aardgas die ten minste twee lidstaten verbindt of kan verbinden, en ten slotte voor vrijstellingen van de internemarktregelgeving voor nieuwe elektriciteitsinterconnectoren en voor nieuwe gasinfrastructuur die ligt in meer dan een lidstaat.
- (14) Het agentschap speelt een belangrijke rol bij de uitwerking van kaderrichtsnoeren die naar hun aard niet-bindend zijn ("kaderrichtsnoeren"). De netcodes moeten overeenstemmen met die kaderrichtsnoeren. Het wordt tevens passend geacht dat het agentschap, in overeenstemming met het doel ervan, een rol speelt bij de beoordeling van de ontwerpnetcodes, teneinde te garanderen dat deze overeenstemmen met de kaderrichtsnoeren en te zorgen voor de nodige mate van harmonisatie, voordat het deze ter aanneming aan de Commissie voorlegt.

- (15) Met de goedkeuring van een reeks netcodes en richtsnoeren die een stapsgewijze invoering en verdere verfijning van gemeenschappelijke regionale en Uniebrede regels bieden, heeft het agentschap een grotere rol gekregen bij het toezicht op de uitvoering van de netcodes en richtsnoeren. Doeltreffend toezicht op netcodes en richtsnoeren is een belangrijke functie van het agentschap en is cruciaal voor de uitvoering van de internemarktregels.
- (16) Uit de ervaring met de invoering van netcodes en richtsnoeren is gebleken dat het nuttig is de procedure voor de formele goedkeuring van regionale of voor de hele Unie geldende voorwaarden of methoden die in het kader van de richtsnoeren en de netcodes moeten worden ontwikkeld, te stroomlijnen, door ze rechtstreeks in te dienen bij het agentschap, zodat de nationale regulerende instanties daarover een besluit kunnen nemen.
- (17) Aangezien voor de stapsgewijze harmonisatie van de energiemarkten van de Unie regelmatig regionale oplossingen moeten worden gevonden als tussentijdse maatregel **en een groot aantal methoden wordt ontwikkeld door een beperkt aantal regulerende instanties voor een specifieke regio**, is het passend dat rekening wordt gehouden met de regionale dimensie van de interne markt en dat voor passende governance mechanismen wordt gezorgd.

II

- (18) Aangezien het agentschap overzicht heeft over de nationale regulerende instanties, moet het de taak krijgen om de Commissie, andere instellingen van de Unie en nationale regulerende instanties advies uit te brengen over alle kwesties die in verband staan met het doel waarvoor het is opgericht. Ook moet het de Commissie informeren wanneer het van oordeel is dat de samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders niet het gewenste resultaat oplevert of wanneer een nationale regulerende instantie een beslissing heeft genomen die niet in overeenstemming is met de richtsnoeren, en het advies, de aanbeveling of het besluit van het agentschap niet adequaat uitvoert.

- (19) Het agentschap moet ook aanbevelingen kunnen doen om de uitwisseling van deugdelijke werkmethoden tussen de regulerende autoriteiten en de marktpartijen te bevorderen.
- (20) Het agentschap moet zo nodig overleg plegen met belanghebbende partijen en hun in redelijke mate de mogelijkheid bieden commentaar te leveren op de voorgestelde maatregelen, zoals netcodes en voorschriften.
- (21) Het agentschap moet bijdragen aan de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren inzake trans-Europese energienetwerken, zoals vermeld in Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁴, met name wanneer het in overeenstemming met artikel 4, lid 3, van deze verordening advies uitbrengt over de niet-bindende tienjarige Uniebrede netontwikkelingsplannen.
- (22) Het agentschap moet bijdragen aan de inspanningen om de zekerheid van de energievoorziening te vergroten.
- (22a) Het agentschap kan in dringende gevallen en in specifieke duidelijk omschreven omstandigheden individuele beslissingen nemen [...] in verband met kwesties die uitsluitend te maken hebben met het doel waarvoor het is opgericht.**
- (23) Om ervoor te zorgen dat het kader van het agentschap efficiënt is en samenhangt met andere gedecentraliseerde agentschappen, moeten de regels die voor het agentschap gelden worden afgestemd op de gezamenlijke aanpak voor gedecentraliseerde agentschappen die is overeengekomen tussen het Europees Parlement, de Raad van de EU en de Europese Commissie⁵. Voor zover nodig moet echter de structuur van het agentschap worden afgestemd op de specifieke vereisten van de regulering op energiegebied. Met name moet ten volle rekening worden gehouden met de specifieke rol van de nationale regulerende instanties en moet hun onafhankelijkheid worden gegarandeerd.

⁴ Verordening (EU) Nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009, (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39).

⁵ Gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad van de EU en de Europese Commissie over de gedecentraliseerde agentschappen van 19.7.2012.

- (24) Er kunnen in de toekomst verdere wijzigingen van deze verordening worden overwogen om haar volledig in overeenstemming te brengen met de gemeenschappelijke aanpak inzake de gedecentraliseerde agentschappen. Gezien de huidige behoeften aan regulering op energiegebied zijn afwijkingen van de gemeenschappelijke aanpak nodig. Dit voorstel loopt daarom niet vooruit op verdere wijzigingen van de oprichtingsverordening van het agentschap die de Commissie na verdere evaluatie eventueel overeenkomstig deze verordening of op eigen initiatief zou willen voorstellen.
- (25) De raad van bestuur moet de nodige bevoegdheden krijgen om de begroting vast te stellen, op de uitvoering daarvan toe te zien, een huishoudelijk reglement op te stellen, een financiële regeling vast te stellen en een directeur te benoemen. Er dient te worden voorzien in een regeling betreffende de roulatie van door de Raad benoemde leden van de raad van bestuur, om over langere tijd gezien een evenwichtige deelname door de lidstaten mogelijk te maken. De raad van bestuur moet onafhankelijk en op objectieve wijze optreden, in het algemeen belang, en mag geen politieke instructies verlangen of volgen.
- (26) Het agentschap moet de benodigde bevoegdheden krijgen om zijn regelgevingstaken efficiënt, transparant, onderbouwd en vooral onafhankelijk te vervullen. De onafhankelijkheid van het agentschap van energieproducenten en transmissie- en distributiesysteembeheerders is niet alleen een basisbeginsel van goed bestuur, maar ook van essentieel belang voor het marktvertrouwen. Onverminderd het feit dat zijn leden namens hun respectieve nationale autoriteiten optreden, moet de raad van regulators daarom onafhankelijk van de belangen van de markt opereren, moet hij belangenverstrengeling vermijden en mag hij geen instructies verlangen of volgen noch aanbevelingen aanvaarden van een regering van een lidstaat, de instellingen van de Unie of een andere publieke of particuliere entiteit. De beslissingen van de raad van regulators moeten tegelijkertijd in overeenstemming zijn met het recht van de Unie inzake energie, zoals de interne energiemarkt, het milieu en mededinging. De raad van regulators moet verslag uitbrengen aan de instellingen van de Unie over zijn adviezen, aanbevelingen en besluiten.

- (27) In gevallen waarin het agentschap beslissingsbevoegdheden heeft, moeten de betrokken partijen om redenen van proceseconomie het recht krijgen om in beroep te gaan bij een raad van beroep, die deel moet uitmaken van het agentschap, maar wel onafhankelijk moet zijn van zijn bestuurlijke en reguleringsstructuur. Om het functioneren en de volledige onafhankelijkheid van de raad van beroep te garanderen, moet deze raad in de begroting van het agentschap een afzonderlijke begrotingslijn hebben. Met het oog op de continuïteit zou de raad van beroep bij de benoeming of verlenging van de ambtstermijn van zijn leden, gedeeltelijk moeten kunnen worden vervangen. Tegen de beslissingen van de raad van beroep kan bij het Hof van Justitie van de Europese Unie beroep worden aangetekend.
- (28) Het agentschap moet zijn beslissingsbevoegdheden uitoefenen overeenkomstig de beginselen van billijke, transparante en redelijke besluitvorming. Alle procedurele regels van het agentschap moeten worden vastgelegd in zijn reglement van orde.
- (29) Het agentschap moet voornamelijk worden gefinancierd uit de algemene begroting van de Unie, uit vergoedingen en [] uit vrijwillige bijdragen. Met name **moeten de vergoedingen de kosten van het agentschap voor diensten aan marktdeelnemers of namens hen optredende entiteiten omvatten zodat zij op efficiënte, doeltreffende en veilige wijze informatie kunnen verstrekken overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EU) 1227/2011.** [...] De middelen die de regulerende instanties momenteel beschikbaar stellen voor hun samenwerking op het niveau van de Unie moeten beschikbaar blijven voor het agentschap. Voor subsidies ten laste van de algemene begroting van de Unie moet de begrotingsprocedure van de Unie blijven gelden. Bovendien moet een onafhankelijke externe auditeur de rekeningen controleren overeenkomstig artikel 107 van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 van de Commissie⁶.

⁶ Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 van de Commissie van 30 september 2013 houdende de financiële kaderregeling van de organen, bedoeld in artikel 208 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 7.12.2013, blz. 42).

- (30) De begroting van het agentschap dient doorlopend geëvalueerd te worden door de begrotingsautoriteit op basis van de werklast en resultaten van het agentschap. De begrotingsautoriteit moet waarborgen dat wordt voldaan aan de beste normen op het gebied van doeltreffendheid.
- (31) Het agentschap moet over hooggekwalificeerd personeel beschikken. Met name moet het kunnen profiteren van de bekwaamheid en ervaring van het door de nationale regulerende instanties, de Commissie en de lidstaten gedetacheerde personeel. Het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen ("het statuut") en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen ("de regeling"), neergelegd in Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 259/68⁷ en de regels die de instellingen van de Unie gezamenlijk hebben vastgesteld met het oog op de toepassing van dit statuut en deze regeling, moeten van toepassing zijn op het personeel van het agentschap. De raad van bestuur moet in overleg met de Commissie de nodige uitvoeringsmaatregelen vaststellen.
- (32) De regulerende werkzaamheden van de directeur en de raad van regulators overeenkomstig deze verordening kunnen door werkgroepen worden ondersteund.
- (33) Het agentschap moet de algemene voorschriften voor de toegang van het publiek tot documenten van organen van de Unie toepassen. De raad van bestuur moet de praktische maatregelen tot bescherming van commercieel gevoelige en persoonsgegevens vaststellen.

⁷ Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzondere maatregelen welke tijdelijk op de ambtenaren van de Commissie van toepassing zijn (PB L 56 van 4.3.1968, blz. 1).

- (34) Via de samenwerking tussen nationale regulerende instanties binnen het agentschap blijkt dat meerderheidsbesluiten een essentiële voorwaarde zijn om vooruitgang te boeken ten aanzien van aangelegenheden betreffende de interne energiemarkt die in verschillende lidstaten aanzienlijke economische gevolgen hebben. De nationale regulerende instanties moeten derhalve in de raad van regulators bij [] **tweederdemeerderheid blijven stemmen. Het agentschap moet verantwoording afleggen aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.**
- (35) Overeenkomstig door de Unie te sluiten relevante overeenkomsten moet deelname van derde landen die geen lid zijn van de Unie aan de werkzaamheden van het agentschap mogelijk zijn.
- (37) Aangezien de doelstellingen van deze verordening, namelijk de deelname van en samenwerking tussen de nationale regulerende instanties op het niveau van de Unie, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve beter door de Unie kan worden bereikt, kan de Unie overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel, dat ook in dat artikel is neergelegd, gaat deze verordening niet verder dan wat nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken.
- (37a) Het agentschap heeft zijn zetel in Ljubljana overeenkomstig Besluit 2009/913/EU in onderlinge overeenstemming genomen door de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten van 7 december 2009.**
- (38) De lidstaat van vestiging van het agentschap dient de gunstigst mogelijke voorwaarden voor de soepele en efficiënte werking van het agentschap te bieden, waaronder meertalig, op Europa gericht onderwijs en passende vervoersverbindingen, **overeenkomstig Verordening (EU) nr. 713/2009 en Verordening (EU) nr. 863/2016. De zetelovereenkomst tussen de regering van de Republiek Slovenië en het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators voldoet aan deze vereisten, evenals de uitvoeringsbepalingen ervan, en is gesloten op 26 november 2010 en in werking getreden op 10 januari 2011.**

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

DOELSTELLINGEN EN TAKEN

Artikel 1

Oprichting en doelstellingen

1. Er wordt een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energie-regulators, hierna "het agentschap" te noemen, opgericht.
2. Het doel van het agentschap is de in artikel 57 van [van het voorstel COM(2016) 864/2 voor een herschikte elektriciteitsrichtlijn] en artikel 39 van Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad bedoelde regulerende instanties bij te staan bij het op het niveau van de Unie uitoefenen van de in de lidstaten vervulde regulerings taken, en zo nodig hun optreden te coördineren.

Artikel 2

Handelingen van het agentschap

Het agentschap:

- a) brengt advies uit en doet aanbevelingen aan transmissiesysteembeheerders, **ENTSB-E, ENTSB-G, de DSB-eenheid van de EU, [regionale veiligheidscoördinatoren** en benoemde elektriciteitsmarktbeheerders;
- b) brengt advies uit en doet aanbevelingen aan regulerende instanties;
- c) brengt advies uit en doet aanbevelingen aan het Europees Parlement, de Raad of de Commissie;
- d) neemt zelf een individuele beslissing in de specifieke gevallen genoemd in artikel [] **5, leden 2, 2a en 2b, over voorwaarden en methoden voor de uitvoering van die netcodes en richtsnoeren, artikel 5, lid 3, over de herziening van de biedzones, artikel 6, lid 8, over arbitrage tussen regulators, artikel 8, lid 2, punt a), over de configuratie van systeembeheerregio's, artikel 10, lid 1, over voorstellen voor methoden, berekeningen en technische specificaties in verband met de Europese beoordeling van de toereikendheid van de middelen, en grensoverschrijdende deelname aan capaciteitsmechanismen, artikel 10, lid 2, over de methoden met betrekking tot [het voorstel COM(2016) 862 voor een risicoparaatheidsverordening], artikel 11 over vrijstellingsbesluiten, artikel 12 over taken ten aanzien van de infrastructuur overeenkomstig Verordening (EU) nr. 347/2013, en artikel 13 over taken in verband met markttoezicht krachtens Verordening (EU) nr. 1227/2011 en Verordening (EU) nr. 1348/2014;**

- e) legt de Commissie niet-bindende kaderrichtsnoeren ("kaderrichtsnoeren") voor in overeenstemming met artikel 55 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 6 van Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad⁸.

Artikel 3

Algemene taken

Het agentschap mag op verzoek van het Europees Parlement, de Raad of de Commissie of op eigen initiatief aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie advies uitbrengen of aanbevelingen doen over alle aangelegenheden die verband houden met de doelstellingen waarvoor het is opgericht.

⁸ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005 (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 36).

Artikel 4

Taken van het agentschap in verband met de samenwerking van transmissie- en distributiesysteembeheerders

1. Het agentschap brengt de Commissie advies uit over de ontwerpstatuten, de ledenlijst en het ontwerpreglement van orde van het ENTSB voor elektriciteit, van het ENTSB voor gas en van de DSB-entiteit van de EU, overeenkomstig respectievelijk artikel 26, lid 2, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 715/2009, *en artikel 50, lid 2 van [PB: het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]*.
2. Het agentschap oefent toezicht uit op de uitvoering van de taken van het ENTSB voor elektriciteit, van het ENTSB voor gas, en van de **DSB-entiteit van de EU** overeenkomstig respectievelijk artikel 29 van [de bij COM(2016) 861/2 voorgestelde herschikte elektriciteitsverordening], artikel 9 van Verordening (EG) nr. 715/2009, *en artikel 51 van [PB: het voorstel COM (2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]*.
3. Het agentschap [] **brengt** advies uit aan:
 - a) het ENTSB voor gas overeenkomstig artikel 8, lid 2, van Verordening (EG) nr. 715/2009 over de netcodes; en

- b) het ENTSB voor elektriciteit en aan het ENTSB voor gas overeenkomstig respectievelijk artikel 29, lid 2, eerste alinea, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 9, lid 2, eerste alinea van Verordening (EG) nr. 715/2009 over de ontwerpversie van het jaarlijkse werkprogramma en het ontwerp van tienjarig netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, en andere relevante documenten als genoemd in artikel 27, lid 1, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 8, lid 3, van Verordening (EG) nr. 715/2009, daarbij rekening houdend met de doelstellingen van afwezigheid van discriminatie, de daadwerkelijke mededinging en de efficiënte en zekere werking van de interne markten voor elektriciteit en aardgas.
- c) **de DSB-entiteit van de EU over de ontwerpversie van het jaarlijkse werkprogramma en andere relevante documenten als genoemd in artikel 51, lid 2, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], daarbij rekening houdend met de doelstellingen van non-discriminatie, daadwerkelijke mededinging en de efficiënte en zekere werking van de interne energiemarkt.**

4. Het agentschap brengt een naar behoren met redenen omkleed advies, op feitelijke gronden, alsmede aanbevelingen uit aan het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, het Europees Parlement, de Raad en de Commissie als het van oordeel is dat de ontwerpversie van het jaarlijkse werkprogramma of van het ontwerp van het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Unie dekt, die overeenkomstig artikel 29, lid 2, tweede alinea, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], respectievelijk artikel 9, lid 2, tweede alinea, van Verordening (EG) nr. 715/2009 bij hem is ingediend, niet bijdraagt tot de afwezigheid van discriminatie, de daadwerkelijke mededinging en de efficiënte en zekere werking van de markt of een voldoende niveau van voor derde partijen toegankelijke grensoverschrijdende interconnectie, of niet voldoet aan de desbetreffende bepalingen van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening, en de bij COM(2016) 864/2 voorgestelde herschikte elektriciteitsrichtlijn] of Richtlijn 2009/73/EG en Verordening (EG) nr. 715/2009.

Artikel 5

Taken van het agentschap ten aanzien van de totstandbrenging en uitvoering van netcodes en richtsnoeren

1. Het agentschap neemt deel aan de ontwikkeling van netcodes in overeenstemming met artikel 55 van [de bij COM(2016) 861/2 voorgestelde herschikte elektriciteitsverordening], artikel 6 van Verordening (EG) nr. 715/2009 **en met richtsnoeren overeenkomstig artikel 57, lid 7 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]**. Het moet met name:
 - a) niet-bindende kaderrichtsnoeren bij de Commissie indienen wanneer het hierom wordt verzocht uit hoofde van artikel 55, lid 3, van [de bij COM(2016) 861/2 voorgestelde herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 715/2009. Het agentschap beziet het niet-bindende kaderrichtsnoer en dient het opnieuw bij de Commissie in wanneer het hierom wordt verzocht uit hoofde van artikel 55, lid 6, van [de bij COM(2016) 861/2 voorgestelde herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 6, lid 4, van Verordening (EG) nr. 715/2009;
 - b) een naar behoren met redenen omkleed advies over de netcode indienen bij het ENTSB voor gas overeenkomstig artikel 6, lid 7, van Verordening (EG) nr. 715/2009;

- c) **de netcode herzien overeenkomstig artikel 55, lid 10 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]. In het aan de Commissie voorgelegde voorstel houdt het agentschap rekening met de door alle betrokken partijen tijdens het opstellen van het voorstel onder leiding van het ENTSB voor elektriciteit of de DSB-entiteit van de EU vertolkte zienswijzen; het agentschap raadpleegt de relevante belanghebbenden officieel over de aan de Commissie voor te leggen versie. Het agentschap kan daartoe, waar passend, een beroep doen op het bij de netcodes opgerichte comité. Vervolgens legt het agentschap de herziene netcode aan de Commissie voor, en brengt het verslag uit over de raadplegingen, overeenkomstig artikel 55, lid 10 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]. Het agentschap legt de netcode voor aan de Commissie [], overeenkomstig artikel 6, lid 9, van Verordening (EG) nr. 715/2009. Indien het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas of de DSB-entiteit van de EU er niet in slaagt een netcode te ontwikkelen, stelt het agentschap een ontwerp-netcode op en dient deze bij de Commissie in wanneer het hierom wordt verzocht uit hoofde van artikel 55, lid 11, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 6, lid 10, van Verordening (EG) nr. 715/2009;**

- d) overeenkomstig artikel 29, lid 1, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 715/2009 een naar behoren met redenen omkleed advies uitbrengen aan de Commissie wanneer het ENTSB voor elektriciteit of het ENTSB voor gas geen uitvoering geeft aan een van de netcodes die zijn opgesteld uit hoofde van artikel 27, lid 1, onder a), van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 8, lid 2, van Verordening (EG) nr. 715/2009 of aan een netcode die is vastgesteld overeenkomstig artikel 55, leden 2 tot en met 11, van [het voorstel bij COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 6, leden 1 tot en met 10, van Verordening (EG) nr. 715/2009 maar die door de Commissie niet is aangenomen uit hoofde van artikel 55, lid 12 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 6, lid 11 van Verordening (EG) nr. 715/2009;
- e) toezicht uitoefenen op en de implementatie analyseren van de netcodes en de door de Commissie overeenkomstig in artikel 55, lid 12 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 6, lid 11, van Verordening (EG) nr. 715/2009 aangenomen richtsnoeren, alsmede de weerslag ervan op de harmonisatie van de toepasselijke voorschriften die gericht zijn op het vergemakkelijken van de marktintegratie, alsmede afwezigheid van discriminatie, daadwerkelijke mededinging en het efficiënt functioneren van de markt, en verslag uitbrengen aan de Commissie.

2. In gevallen waarin de netcodes en richtsnoeren die zijn ontwikkeld overeenkomstig hoofdstuk VII van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], voorzien in de opstelling van voorstellen voor **gemeenschappelijke** voorwaarden of methoden voor de uitvoering van die netcodes en richtsnoeren die een formele goedkeuring door alle regulerende instanties [] behoeven, maken de **regulerende instanties gebruik van het kader van het agentschap, ook van de werkgroepen, om hun besluit over gemeenschappelijke voorwaarden of methoden te coördineren [...]. [] Regulerende instanties kunnen het voorstel ter goedkeuring aan het agentschap voorleggen.**

- 2a.** In gevallen waarin de netcodes en richtsnoeren die zijn ontwikkeld overeenkomstig hoofdstuk VII van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], voorzien in de opstelling van voorstellen voor voorwaarden of methoden voor de uitvoering van die netcodes en richtsnoeren die een formele goedkeuring door alle bevoegde regulerende instanties van de betrokken regio behoeven, komen de bevoegde regulerende instanties van de betrokken regio tot overeenstemming met eenparigheid van stemmen. De voorgestelde voorwaarden of methoden worden aan het agentschap meegedeeld binnen een week nadat het voorstel aan de bevoegde regulerende instanties is voorgelegd. Regulerende instanties kunnen het voorstel ter goedkeuring aan het agentschap voorleggen, overeenkomstig artikel 6, lid 8, onder b); indien geen besluit met eenparigheid van stemmen kan worden genomen, leggen zij het voorstel aan het agentschap voor overeenkomstig artikel 6, lid 8, onder a).
- 2b.** De raad van regulators kan op eigen initiatief of op voorstel van een of meerdere van zijn leden of van de directeur, de regulerende instanties van de betrokken regio verplichten het voorstel ter goedkeuring voor te leggen aan het agentschap. Die verplichting blijft beperkt tot gevallen waarin een regionaal overeengekomen voorstel een tastbaar effect op de interne energiemarkt of op voorzieningszekerheid buiten de regio zou hebben.

- 2c. **Voorafgaand aan hun goedkeuring overeenkomstig leden 2, 2a en 2b, worden de voorwaarden of methoden door de regulerende instanties of, indien bevoegd, het agentschap, in overleg met het ENTSB voor elektriciteit of de DSB-entiteit herzien en en zo nodig aangepast, om ervoor te zorgen dat ze in overeenstemming zijn met het doel van de netcode of de richtsnoeren en bijdragen tot marktintegratie, afwezigheid van discriminatie, daadwerkelijke mededinging en de goede werking van de markt.**

Het agentschap neemt een besluit over de goedkeuring binnen de in de betrokken netcodes en richtsnoeren vastgestelde termijn. Die termijn gaat in op de dag na de kennisgeving van het voorstel.

3. In het kader van de herziening van de biedzone **en in het geval de betrokken nationale regulerende instanties niet met eenparigheid van stemmen kunnen besluiten over het voorstel** van de transmissiesysteembeheerder, neemt het agentschap een **besluit** over de methode en de aannames die zullen worden gebruikt in het proces van herziening van de biedzone overeenkomstig artikel 13, lid 3, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], **en brengt het een advies uit overeenkomstig artikel 14, lid 2a van genoemde verordening.**
4. Het agentschap oefent toezicht uit op de regionale samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders, zulks overeenkomstig artikel 31 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] en artikel 12 van Verordening (EG) nr. 715/2009, en houdt, wanneer het adviezen, aanbevelingen en besluiten opstelt, rekening met het resultaat van deze samenwerking.

Artikel 6

Taken van het agentschap in verband met de nationale regulerende instanties

1. Het agentschap neemt de individuele beslissingen over technische aangelegenheden die vereist zijn krachtens [het voorstel COM(2016) 864/2 voor een herschikte elektriciteitsrichtlijn], Richtlijn 2009/73/EG, [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of Verordening (EG) nr. 715/2009.
2. Het agentschap kan op basis van zijn werkprogramma, op verzoek van de Commissie of op eigen initiatief aanbevelingen doen om de uitwisseling van deugdelijke werkmethoden onder regulerende instanties en marktpartijen te bevorderen.
3. Het agentschap zorgt voor een kader waarbinnen nationale regulerende instanties kunnen samenwerken. Het bevordert de samenwerking tussen de nationale regulerende instanties en tussen de regulerende instanties op regionaal en uniaal niveau [] en houdt, wanneer het adviezen, aanbevelingen en besluiten opstelt, rekening met het resultaat van deze samenwerking. Wanneer het agentschap bindende voorschriften voor een dergelijke samenwerking nodig acht, richt het tot de Commissie aanbevelingen ter zake.
4. Het agentschap brengt op verzoek van een regulerende instantie of de Commissie een feitelijk advies uit over de vraag of een besluit van een regulerende instantie in overeenstemming is met de richtsnoeren als bedoeld in [het voorstel COM(2016) 864/2 voor een herschikte elektriciteitsrichtlijn], Richtlijn 2009/73/EG, [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of Verordening (EG) nr. 715/2009 of met andere relevante bepalingen van deze richtlijnen of verordeningen.
- 4a. **Het agentschap brengt advies uit aan de betrokken regelgevende instantie overeenkomstig artikel 14, lid 2a van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening].**

5. Wanneer een nationale regulerende instantie niet binnen vier maanden na de ontvangst van het in lid 4 bedoelde advies van het agentschap hieraan voldoet, stelt het agentschap de Commissie en de betreffende lidstaat daarvan in kennis.
6. Wanneer een nationale regulerende instantie in een concrete situatie niet goed weet hoe zij de richtsnoeren als bedoeld in [het voorstel COM(2016) 864/2 voor een herschikte elektriciteitsrichtlijn], Richtlijn 2009/73/EG, [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of Verordening (EG) nr. 715/2009 moet toepassen, kan zij het agentschap om advies vragen. Na advies van de Commissie brengt het agentschap binnen drie maanden na ontvangst van dergelijke vraag advies uit.
7. []
8. [[...]] **Het agentschap is bevoegd individuele beslissingen te nemen over reguleringskwesties [] met gevolgen voor de grensoverschrijdende [...] [] handel of de grensoverschrijdende systeemveiligheid indien [] [...] [] de nationale regulerende instanties met het nemen van die individuele beslissingen [...] belast zijn op grond van een volgens de gewone wetgevingsprocedure vastgestelde [...] wetgevingshandeling van de Unie of netcodes en richtsnoeren die voor de inwerkingtreding van deze verordening zijn aangenomen [...] []**,
- a) indien de bevoegde nationale regulerende instanties niet in staat zijn gebleken binnen een periode van zes maanden na de datum waarop het geval naar de laatste van deze regulerende instanties is verwezen, overeenstemming te bereiken; of
- b) in reactie op een gezamenlijk verzoek van de bevoegde nationale regulerende instanties.

De bevoegde nationale regulerende instanties kunnen gezamenlijk verzoeken om verlenging van de onder a) bedoelde periode met maximaal zes maanden.

[[...]]

8a. In urgente gevallen, indien een uitstel van de toedeling van beslissingsbevoegdheden aan het agentschap totdat de wetgevingshandeling is aangenomen, zou leiden tot ernstige negatieve gevolgen voor de goede werking van de interne markt of een risico voor de voorzieningszekerheid zou vormen, en nationale regelgevende instanties belast zijn met het nemen van individuele beslissingen over reguleringskwesties met gevolgen voor de grensoverschrijdende handel of de grensoverschrijdende systeemveiligheid op grond van netcodes of richtsnoeren die zijn aangenomen overeenkomstig de artikelen 55, 56 en 57 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 8, lid 6 van Verordening (EG) nr. 715/2009, is het agentschap bevoegd die individuele beslissingen vast te stellen,

a) indien de bevoegde nationale regulerende instanties niet in staat zijn gebleken binnen een periode van zes maanden na de datum waarop het geval naar de laatste van deze regulerende instanties is verwezen, overeenstemming te bereiken; of

b) in reactie op een gezamenlijk verzoek van de bevoegde nationale regulerende instanties.

De bevoegde nationale regulerende instanties kunnen gezamenlijk verzoeken om verlenging van de onder a) bedoelde periode met maximaal zes maanden.

8b. Bij de voorbereiding van zijn beslissing overeenkomstig leden 8 of 8a, raadpleegt het agentschap de betrokken nationale regulerende instanties en transmissiesysteem-beheerders en wordt het ingelicht over de voorstellen en opmerkingen van alle betrokken transmissiesysteembeheerders.

9. Indien een geval krachtens leden 8 **of 8a**, naar het agentschap is verwezen, neemt het agentschap:
- a) binnen zes maanden vanaf de datum van de verwijzing een besluit; en
 - b) indien noodzakelijk een voorlopig besluit om de voorzieningszekerheid of de operationele veiligheid van de betrokken infrastructuurvoorziening te waarborgen.
10. Indien de in leden 8 **of 8a** bedoelde reguleringskwesties tevens betrekking hebben op vrijstellingen in de zin van artikel 59 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of ontheffingen in de zin van artikel 36 van Richtlijn 2009/73/EG, is geen cumulatie mogelijk van de termijn van de onderhavige verordening en de in die bepalingen vastgelegde termijnen.

Artikel 7

[]

Artikel 8

Taken van het agentschap ten aanzien van de [] regionale veiligheidscoördinatoren

1. In nauwe samenwerking met de nationale regulerende instanties en het ENTSB voor elektriciteit houdt het agentschap toezicht op en verricht het onderzoek naar het functioneren van de [] **regionale veiligheidscoördinatoren**, rekening houdend met de verslagen bedoeld in [artikel 43, lid 4, van het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening].
2. Om de in lid 1 bedoelde taken efficiënt en vlot uit te voeren, moet het agentschap met name:

- a) besluiten over de configuratie van systeembeheerregio's overeenkomstig artikel 33, lid [] 2, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening];
- b) waar nodig informatie vragen van de [] **regionale veiligheidscoördinatoren** overeenkomstig artikel 43 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening];
- c) advies uitbrengen en aanbevelingen doen aan de Europese Commissie, de Raad en het Europees Parlement;
- d) advies uitbrengen en aanbevelingen doen aan [] **regionale veiligheidscoördinatoren**.

Artikel 9

Taken van het agentschap ten aanzien van de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders

Om ervoor te zorgen dat de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders hun functies in het kader van [de bij COM(2016) 861/2 voorgestelde herschikte elektriciteitsverordening] en Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015⁹ kunnen uitoefenen, moet het agentschap:

- a) toezicht houden op de voortgang die de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders maken bij het opzetten van de functies op grond van Verordening (EU) 2015/1222;
- b) de Commissie aanbevelingen doen overeenkomstig artikel 7, lid 5, van Verordening (EU) 2015/1222;
- c) zo nodig informatie opvragen van de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders.

⁹ Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer (PB L 197 van 25.7.2015, blz. 24).

Artikel 10

Taken van het agentschap ten aanzien van de toereikendheid van de elektriciteitsopwekking en de risicoparaatheid

1. Het agentschap keurt goed en wijzigt zo nodig:
 - a) de voorstellen voor methoden en berekeningen in verband met de Europese beoordeling van de toereikendheid van de middelen overeenkomstig artikel 19, leden 2, 3 en 5, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening];
 - b) de voorstellen voor technische specificaties voor grensoverschrijdende deelname aan capaciteitsmechanismen overeenkomstig artikel 21, lid 10, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening].
- 1a. Het agentschap brengt op verzoek van de Commissie advies uit over de evaluatie door het ENTSB voor elektriciteit van de nationale toereikendheidsbeoordeling overeenkomstig artikel 18, lid 3a, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening].**
2. Het agentschap keurt goed en wijzigt zo nodig de methoden:
 - a) om elektriciteitscrisisscenario's op regionaal niveau vast te stellen als beschreven in artikel 5 van [het voorstel COM(2016) 862 voor een risicoparaatheidsverordening];
 - b) om kortetermijnbeoordelingen van de toereikendheid te maken als beschreven in artikel 8 van [het voorstel COM(2016) 862 voor een risicoparaatheidsverordening].

Artikel 11

Taken van het agentschap ten aanzien van vrijstellings-, ontheffings- en certificeringsbesluiten

Het agentschap kan de vrijstellingen verlenen als bedoeld in artikel 59, lid 5, van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]. Het kan ook ontheffingen verlenen als bedoeld in artikel 36, lid 4, van Richtlijn 2009/73/EG wanneer de infrastructuur in kwestie op het grondgebied van meer dan een lidstaat gelegen is.

Artikel 12

Taken van het agentschap ten aanzien van de infrastructuur

Wat de trans-Europese energie-infrastructuur betreft, moet het agentschap, in nauwe samenwerking met de regulerende instanties en de ENTSB's:

- a) toezicht houden op de vorderingen bij de uitvoering van projecten om nieuwe interconnectie-capaciteit te scheppen;
- b) toezicht houden op de uitvoering van de netontwikkelingsplannen die de gehele Unie dekken. Indien het constateert dat de uitvoering niet strookt met die plannen, onderzoekt het de redenen van deze inconsistenties en doet aanbevelingen aan de betrokken transmissiesysteembeheerders, de nationale regulerende instanties of andere bevoegde organen met het oog op de uitvoering van de investeringen volgens de netontwikkelingsplannen die de gehele Unie dekken;
- c) de in de artikelen 5, 11 [] en 13 van Verordening (EU) nr. 347/2013 vastgestelde verplichtingen uitvoeren.
- d) **besluiten nemen overeenkomstig artikel 12, lid 6, van Verordening (EU) nr. 347/2013;**

Artikel 13

Taken van het agentschap ten aanzien van de integriteit en de transparantie van de groothandelsmarkt

Met het oog op effectief toezicht op de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt moet het agentschap, in nauwe samenwerking met de regulerende instanties en andere nationale autoriteiten:

- a) toezicht houden op groothandelsmarkten, gegevens verzamelen en een Europees register van marktdeelnemers oprichten overeenkomstig artikel 7 tot en met 9 van Verordening (EU) nr. 1227/2011¹⁰;
- b) de Commissie aanbevelingen doen overeenkomstig artikel 7 van Verordening (EU) nr. 1227/2011;
- c) onderzoek coördineren overeenkomstig artikel 16, lid 4, van Verordening (EU) nr. 1227/2011;
- ca) mechanismen instellen voor het delen van informatie die het ontvangt, en toegang geven tot deze mechanismen in overeenstemming met artikel 10 van Verordening (EU) nr. 1227/2011.**

¹⁰ Verordening (EG) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (PB L 326 van 8.12.2011, blz. 1).

Artikel 14

Toekenning van nieuwe taken aan het agentschap

Het agentschap kan onder duidelijk omschreven voorwaarden, die door de Commissie zijn vastgesteld in richtsnoeren aangenomen krachtens artikel 57 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 23 van Verordening (EG) nr. 715/2009, over kwesties in verband met het doel waarvoor het is opgericht, belast worden met aanvullende taken [] **die geen beslissingsbevoegdheden inhouden.**

Artikel 15

Raadplegingen en transparantie

1. Bij de uitvoering van zijn taken, in het bijzonder bij de opstelling van kaderrichtsnoeren overeenkomstig artikel 55 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 6 van Verordening (EG) nr. 715/2009, alsmede bij het voorstellen van wijzigingen van netcodes uit hoofde van artikel 56 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 7 van Verordening (EG) nr. 715/2009, raadpleegt het agentschap uitvoerig en in een vroeg stadium, marktspelers, transmissiesysteembeheerders, consumenten, eindgebruikers, en in voorkomend geval mededingingsautoriteiten ongeacht hun respectieve bevoegdheden, waarbij het, in het bijzonder bij de uitvoering van taken betreffende de transmissiesysteembeheerders, op een open en doorzichtige wijze opereert.

2. Het agentschap zorgt ervoor dat het publiek en alle belanghebbenden zo nodig van objectieve, betrouwbare en gemakkelijk toegankelijke informatie worden voorzien, in het bijzonder met betrekking tot de resultaten van zijn werkzaamheden.

Alle documenten en notulen van raadplegingsvergaderingen die zijn gehouden gedurende de uitwerking van kaderrichtsnoeren overeenkomstig artikel 55 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening] of artikel 6 van Verordening (EG) nr. 715/2009, alsmede gedurende de wijziging van de in lid 1 bedoelde netcodes, worden openbaar gemaakt.

3. Vóór de goedkeuring van kaderrichtsnoeren, alsmede vóór de indiening van voorstellen voor de in lid 1 bedoelde netcodes, geeft het agentschap aan hoe met de opmerkingen die het heeft ontvangen tijdens de raadpleging, rekening is gehouden. Waar geen rekening is gehouden met opmerkingen, wordt dit gemotiveerd.
4. Het agentschap publiceert op zijn website ten minste de agenda, de achtergrondinformatie en, indien van toepassing, de notulen van alle vergaderingen van de raad van bestuur, de raad van regulators en de raad van beroep.

Artikel 15a

1. **Alvorens de besluiten te nemen waarin deze verordening voorziet, brengt het agentschap alle individuele adressaten op de hoogte van zijn voornemen om een besluit te nemen en stelt het een termijn vast waarbinnen de adressaat, terdege rekening houdend met de urgentie, complexiteit en mogelijke consequenties van de zaak, zijn standpunten over de zaak kenbaar kan maken.**
2. **In de besluiten van het agentschap worden de redenen vermeld waarop zij berusten, om een beroep ten gronde mogelijk te maken.**

3. **Adressaten van de besluiten van het agentschap worden op de hoogte gebracht van de op grond van deze verordening beschikbare rechtsmiddelen.**
4. **Het agentschap stelt een passend en evenredig reglement van orde vast voor alle in hoofdstuk 1 vermelde taken van het agentschap vast en maakt dit reglement bekend. In dit reglement worden ten minste de in lid 1 tot en met lid 3 bedoelde normen vastgelegd met het oog op een transparant en redelijk besluitvormingsproces, waarbij de fundamentele procedurele rechten op basis van de rechtsstaat worden gewaarborgd.**

Artikel 16

Toezicht op en verslaglegging inzake de elektriciteits- en aardgassector

1. Het agentschap ziet, in nauwe samenwerking met de Commissie, de lidstaten en relevante nationale instanties, met inbegrip van de nationale regulerende instanties, en onverminderd de bevoegdheden van de mededingingsautoriteiten, toe op de groothandels- en kleinhandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas, met name op de consumptieprijzen van aardgas en elektriciteit, de naleving van de in [het voorstel COM(2016) 864/2 voor een herschikte elektriciteitsrichtlijn] en Richtlijn 2009/73/EG vastgestelde consumentenrechten, de toegang tot de netten, met inbegrip van de toegang van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, potentiële belemmeringen van grensoverschrijdende handel, staatsinterventies die voorkomen dat prijzen de werkelijke schaarste weergeven ***zoals prijsbeperkingen als bepaald in artikel 9 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening]***, de prestaties van de lidstaten op het gebied van zekerheid van de elektriciteitsvoorziening, op basis van de resultaten van de Europese beoordeling van de toereikendheid van de middelen, zoals bedoeld in artikel 19 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening], met name rekening houdend met de in artikel 16 van [het voorstel COM(2016) 862 voor een risicoparaatheidsverordening] bedoelde evaluatie achteraf.

2. Het agentschap publiceert jaarlijks een verslag over de resultaten van zijn toezichtsactiviteiten bedoeld in lid 1. In dat verslag geeft het aan welke obstakels eventueel de voltooiing van de interne markten voor elektriciteit en aardgas in de weg staan.
3. Bij het publiceren van zijn jaarverslag kan het agentschap aan het Europees Parlement en de Commissie een advies uitbrengen over de mogelijke maatregelen om obstakels als bedoeld in lid 2 weg te nemen.
- 3a. **Het agentschap kan een verslag over beste praktijken inzake tarieven uitbrengen, overeenkomstig artikel 16, lid 9 van [het voorstel COM(2016) 861/2 voor een herschikte elektriciteitsverordening].**
- 3b. **Het agentschap kan nationale regulerende instanties, het ENTSB voor elektriciteit, het ENTSB voor gas, de regionale veiligheidscoördinatoren, de DSB-entiteit van de EU en de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders verzoeken alle nodige informatie beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het in dit artikel bedoelde toezicht.**

HOOFDSTUK II

ORGANISATIE VAN HET AGENTSCHAP

Artikel 17

Juridische status

1. Het agentschap is een orgaan van de Unie met rechtspersoonlijkheid.
2. In elke lidstaat heeft het de ruimste handelingsbevoegdheid welke door de nationale wetgeving aan rechtspersonen wordt toegekend. Het kan met name roerende en onroerende goederen verwerven en vervreemden, en in rechte optreden.
3. Het wordt vertegenwoordigd door zijn directeur.
4. De zetel van het agentschap is Ljubljana, Slovenië.

||

Artikel 18

Administratieve en beheersstructuur

Het agentschap bestaat uit:

- a) een raad van bestuur, die de in artikel 20 vermelde taken vervult;
- b) een raad van regulators, die de in artikel 23 vermelde taken vervult;

- c) een directeur, die de in artikel 25 vermelde taken vervult; en
- d) een raad van beroep, die de in artikel 29 vermelde taken vervult.

Artikel 19

Samenstelling van de raad van bestuur

1. De raad van bestuur bestaat uit negen leden. Elk lid heeft een plaatsvervanger. Twee leden en hun plaatsvervangers worden benoemd door de Commissie, twee leden en hun plaatsvervangers worden benoemd door het Europees Parlement en vijf leden en hun plaatsvervangers worden benoemd door de Raad. Een lid van het Europees Parlement kan geen lid zijn van de raad van bestuur.
2. De ambtstermijn van de leden van de raad van bestuur en van hun plaatsvervangers bedraagt vier jaar en kan eenmaal worden verlengd. De eerste ambtstermijn bedraagt voor de helft van de leden van de raad van bestuur en hun vervangers evenwel zes jaar.
3. De raad van bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een vicevoorzitter met een meerderheid van twee derde van de stemmen. De vicevoorzitter vervangt automatisch de voorzitter als deze zijn of haar taken niet kan uitoefenen. De ambtstermijn van de voorzitter en de vicevoorzitter bedraagt twee jaar en kan eenmaal worden verlengd. De ambtstermijn van de voorzitter en de vicevoorzitter loopt af wanneer zij geen lid meer zijn van de raad van bestuur.

4. De voorzitter roept de raad van bestuur in vergadering bijeen. Tenzij de raad van bestuur ten aanzien van de directeur anders beslist, nemen de voorzitter van de raad van regulators, of de door de raad van regulators uit zijn midden benoemde persoon en de directeur, zonder stemrecht, deel aan de vergadering. De raad van bestuur komt ten minste tweemaal per jaar in gewone zitting bijeen. Hij komt ook bijeen op initiatief van zijn voorzitter, op verzoek van de Commissie of op verzoek van ten minste een derde van zijn leden. De raad van bestuur kan iedereen wiens advies van belang kan zijn uitnodigen om als waarnemer aan de vergaderingen deel te nemen. De leden van de raad van bestuur kunnen zich op de door het reglement van orde van de raad bepaalde wijze laten bijstaan door adviseurs of deskundigen. Het agentschap verzorgt het secretariaat van de raad van bestuur.
5. De besluiten van de raad van bestuur worden met een gewone meerderheid van de aanwezige leden genomen, tenzij in deze verordening anders is bepaald. Elk lid van de raad van bestuur of zijn plaatsvervanger heeft één stem.
6. In het reglement van orde worden nader bepaald:
 - a) de regeling voor de stemming, met name de voorwaarden waaronder een lid namens een ander lid kan handelen, alsmede de eventuele voorschriften inzake quorum; en
 - b) de regeling betreffende de rotatie die van toepassing is op de door de Raad benoemde leden van de raad van bestuur en die ten doel heeft over langere tijd gezien een evenwichtige deelname door de lidstaten mogelijk te maken.
7. Een lid van de raad van bestuur is geen lid van de raad van regulators.

8. **Onverminderd de rol van de door de Europese Commissie benoemde leden, verbinden [] de leden van de raad van bestuur [] zich ertoe onafhankelijk en op objectieve wijze in het openbaar belang op te treden en verlangen of volgen daarbij geen politieke instructies.** Daartoe legt ieder lid een schriftelijke verbintenisverklaring af alsmede een verklaring omtrent hun belangen, waarin zij hetzij verklaren dat zij geen belangen hebben die geacht zouden kunnen worden afbreuk te doen aan hun onafhankelijkheid, hetzij al hun directe en indirecte belangen vermelden die geacht zouden kunnen worden afbreuk te doen aan hun onafhankelijkheid. Deze verklaringen worden jaarlijks openbaar gemaakt.

Artikel 20

Funcities van de raad van bestuur

1. De raad van bestuur moet:
 - a) na de raad van regulators te hebben geraadpleegd en een gunstig advies te hebben verkregen overeenkomstig artikel 23, lid 5, onder b), de directeur benoemen overeenkomstig artikel 24, lid 2, en, in voorkomend geval, zijn ambtstermijn verlengen of hem van zijn functie ontheffen;
 - b) formeel de leden van de raad van regulators benoemen overeenkomstig artikel 22, lid 1;
 - c) formeel de leden van de raad van beroep benoemen overeenkomstig artikel 26, lid 2;
 - d) erop toezien dat de Autoriteit haar opdracht vervult en de haar opgedragen werkzaamheden verricht overeenkomstig de in deze verordening vastgelegde voorwaarden;

- e) elk jaar **uiterlijk op 31 januari** het in artikel 21 bedoelde ontwerpprogrammeringsdocument vaststellen [] **en dit aan de Commissie, het Europees Parlement en de Raad voorleggen. De raad van bestuur stelt, [] in aansluiting op het advies van de Commissie, en in verband met de meerjarige programmering na raadpleging van het Europees Parlement**, en na goedkeuring overeenkomstig artikel 23, lid 5, onder c), van de raad van regulators, het programmeringsdocument van het agentschap met een meerderheid van twee derde van zijn leden vast[] **en zendt dit uiterlijk op 31 oktober** aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie toe[].
- Het programmeringsdocument wordt [] openbaar gemaakt;
- f) de begroting van het agentschap met tweederdemeerderheid goedkeuren en zijn andere begrotingsfuncties uitoefenen volgens de artikelen 31 tot en met 35;
- g) na akkoord van de Commissie, besluiten over de aanvaarding van alle legaten, schenkingen en subsidies die afkomstig zijn uit andere bronnen van de Unie of een vrijwillige bijdrage van de lidstaten of de regulerende instanties. In het overeenkomstig artikel 35, lid 5, door de raad van bestuur uitgebrachte advies wordt uitdrukkelijk ingegaan op de in de lijst in dit lid genoemde financieringsbronnen;
- h) in overleg met de raad van regulators tuchtrechtelijk gezag uitoefenen over de directeur. Bovendien oefent hij, ten aanzien van het personeel van het agentschap, de bevoegdheden uit die bij het statuut aan het tot aanstelling bevoegde gezag en bij de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden aan het tot het aangaan van de overeenkomst bevoegd gezag zijn verleend;
- i) het personeelsbeleid bepalen van het agentschap ter uitvoering van het statuut en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden krachtens artikel 110 van het statuut overeenkomstig artikel 39, lid 2;
- j) de praktische maatregelen vaststellen inzake het recht van toegang tot de documenten van het agentschap, zulks overeenkomstig artikel 41;

- k) het bedoelde jaarverslag over de activiteiten van het agentschap goedkeuren op basis van het in artikel 25, onder h), genoemde ontwerpjaarverslag en dit bekendmaken, en dat verslag uiterlijk op 1 juli van elk jaar doen toekomen aan het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de Rekenkamer. Het jaarverslag over de activiteiten van het agentschap bevat een door de raad van regulators goedgekeurd afzonderlijk hoofdstuk over de reguleringswerkzaamheden van het agentschap in dat jaar;
- l) zijn reglement van orde vaststellen en bekendmaken;
- m) overeenkomstig artikel 36 de financiële regels vaststellen die van toepassing zijn op het agentschap;
- n) een fraudebestrijdingsstrategie vaststellen die evenredig is met de frauderisico's en daarbij rekening houden met de kosten en baten van de uit te voeren maatregelen;
- o) regels vaststellen voor de voorkoming en beheersing van belangenconflicten met betrekking tot zijn leden, en met betrekking tot de leden van de kamer van beroep;
- p) de in artikel 41 bedoelde communicatie- en verspreidingsplannen vaststellen en ze up-to-date houden;
- q) een rekenplichtige benoemen die onderworpen is aan het statuut en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden, en die volledig onafhankelijk is bij de uitvoering van zijn taken;
- r) voor een passende follow-up zorgen van de resultaten en aanbevelingen in de interne en externe auditverslagen en beoordelingen, alsook van de resultaten en aanbevelingen die voortvloeien uit de onderzoeken van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF);
- s) machtiging geven tot het sluiten van werkovereenkomsten overeenkomstig artikel 43;

t) **na het advies van de directeur overeenkomstig artikel 25, onder b), in aanmerking te hebben genomen en na de raad van regulators te hebben geraadpleegd en van laatstgenoemde een gunstig advies overeenkomstig artikel 23, lid 5, onder da), te hebben verkregen, een passend en evenredig reglement van orde vaststellen en bekendmaken voor alle taken van het agentschap uit hoofde van hoofdstuk I die niet vallen onder de reglementen van orde bedoeld in artikel 20, lid 1, onder l), artikel 23, lid 2, artikel 26, lid 3 of artikel 30, lid 3. Het reglement van orde zorgt met name voor een transparant en redelijk besluitvormingsproces, waarin de fundamentele procedurerechten op grond van de rechtsstaat worden gewaarborgd, in het bijzonder het recht te worden gehoord, het recht van dossierinzage en de motiveringsplicht.**

2. De raad van bestuur neemt overeenkomstig artikel 110 van het statuut een besluit dat is gebaseerd op artikel 2, lid 1, van het statuut en artikel 6 van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden, waarin hij de nodige bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag delegeert aan de directeur en de voorwaarden vastlegt voor de opschorting van deze gedelegeerde bevoegdheden. De directeur kan deze bevoegdheden op zijn beurt delegeren.
3. Wanneer uitzonderlijke omstandigheden dat vereisen, kan de raad van bestuur door middel van een besluit de delegatie van de bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag aan de directeur en de bevoegdheden die deze laatste op zijn beurt heeft gedelegeerd, tijdelijk opschorten en deze bevoegdheden zelf uitoefenen of delegeren aan een van zijn leden of aan een ander personeelslid dan de uitvoerend directeur.

Jaarlijkse en meerjarige programmering

1. Elk jaar stelt de raad van bestuur **overeenkomstig artikel 32 van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 van de Commissie** een **ontwerp**programmeringsdocument vast dat de jaarlijkse en meerjarige programmering ("**enig programmeringsdocument**") bevat, op basis van een ontwerpvoorstel van de directeur. **De raad van bestuur stelt het programmeringsdocument vast**, met inachtneming van het advies van de Commissie, **na goedkeuring van het jaarlijkse werkprogramma door de raad van regulators**, en in verband met de meerjarige programmering, na raadpleging van het Europees Parlement. Hij stuurt het elk jaar uiterlijk op 31 **oktober** door naar het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Het programmeringsdocument wordt definitief na de definitieve vaststelling van de algemene begroting en wordt, indien nodig, dienovereenkomstig aangepast.

2. Het jaarlijkse werkprogramma bevat gedetailleerde doelstellingen en beoogde resultaten, met inbegrip van prestatie-indicatoren. Het bevat voorts een beschrijving van de te financieren acties en een indicatie van de financiële en personele middelen die aan iedere actie worden toegewezen, **met een vermelding van de werkgroepen van het agentschap die tot taak hebben bij te dragen aan de opstelling van de verschillende documenten**, overeenkomstig de beginselen die gelden voor activiteitsgestuurde begroting en beheer. Het jaarlijkse werkprogramma is in overeenstemming met het meerjarige werkprogramma waarvan sprake is in lid 4. Het vermeldt duidelijk de taken die zijn toegevoegd, gewijzigd of geschrapt ten opzichte van het vorige begrotingsjaar. []

3. De raad van bestuur past het vastgestelde jaarlijkse werkprogramma aan wanneer het agentschap een nieuwe taak krijgt toegewezen.

Iedere wezenlijke verandering van het jaarlijkse werkprogramma wordt vastgesteld door middel van dezelfde procedure als die welke voor het oorspronkelijke jaarlijkse werkprogramma geldt. De raad van bestuur kan aan de uitvoerend directeur de bevoegdheid delegeren om niet-wezenlijke veranderingen door te voeren in het jaarlijkse werkprogramma.

4. Het meerjarige werkprogramma omvat een beschrijving van de algemene strategische programmering, met inbegrip van de doelstellingen, beoogde resultaten en prestatie-indicatoren. Het behelst ook de programmering van de middelen, met inbegrip van de meerjarige begroting en de personele middelen.

Deze programmering van de middelen wordt jaarlijks bijgewerkt. De strategische programmering wordt in voorkomend geval geactualiseerd, met name om rekening te houden met de resultaten van de in artikel 28 bedoelde evaluatie.

Artikel 22

Samenstelling van de raad van regulators

1. De raad van regulators bestaat uit:
 - a) hooggeplaatste vertegenwoordigers van de regulerende instanties overeenkomstig artikel 57, lid 1, van [het voorstel COM(2016) 864/2 voor een herschikte elektriciteitsrichtlijn] en artikel 39, lid 1, van Richtlijn 2009/73/EG, alsmede per lidstaat een plaatsvervanger die thans een hoge functie bij deze instanties vervult, beide benoemd door de nationale regulerende instantie;

- b) een vertegenwoordiger, zonder stemrecht, van de Commissie.

Slechts één vertegenwoordiger per lidstaat van de nationale regulerende instantie mag worden toegelaten tot de raad van regulators.

Elke nationale regulerende instantie is verantwoordelijk voor de benoeming van de plaatsvervanger uit het huidige personeel van de nationale regulerende instantie.

2. De raad van regulators kiest uit zijn midden een voorzitter en een vicevoorzitter. De vicevoorzitter vervangt de voorzitter als deze zijn of haar taken niet kan uitoefenen. De ambtstermijn van de voorzitter en de vicevoorzitter bedraagt tweeënhalf jaar en kan worden verlengd. De ambtstermijn van de voorzitter en dat van de vicevoorzitter loopt echter in ieder geval af wanneer zij geen lid meer zijn van de raad van regulators.

Artikel 23

Functies van de raad van regulators

1. De raad van regulators [] beslist[] met een [] meerderheid **van twee derde** van zijn aanwezige leden, waarbij elk lid één stem heeft [], **ook in alle in lid 5 bedoelde gevallen []**.
2. De raad van regulators stelt zijn reglement van orde vast en maakt dit bekend; daarin worden de nadere bijzonderheden van de stemming vastgesteld, met name de voorwaarden waaronder een lid namens een ander lid kan handelen, alsmede de eventuele quorumvoorschriften. Het reglement van orde kan specifieke werkmethoden omvatten voor de bespreking van punten die zich voordoen in het kader van regionale samenwerkingsinitiatieven.

3. Bij de uitoefening van de taken die hem bij deze verordening worden toebedeeld en onverminderd het feit dat zijn leden namens hun respectieve regulerende instantie optreden, is de raad van regulators onafhankelijk en verlangt of volgt hij geen instructies van enige regering van een lidstaat, de Commissie of van andere publieke of particuliere entiteiten.
4. Het agentschap verzorgt het secretariaat van de raad van regulators.
5. De raad van regulators:
 - a) verstrekt de directeur adviezen¹¹ **en wijzigingen van tekstvoorstellen** over [] **alle documenten die [] in de artikelen 3 tot en met 11, artikel 12, onder c), artikel 13, onder a) tot en met c), [] artikel 14, artikel 16, lid 3a, artikel 30 en artikel 43** bedoelde adviezen, aanbevelingen en besluiten bevatten waarvan de aanneming wordt overwogen. [...] Voorts verstrekt de raad van regulators de directeur **en de werkgroepen van het agentschap** bij de uitoefening van [] taken **adviezen en richtsnoeren** op de gebieden die binnen zijn bevoegdheid vallen, met uitzondering van taken uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1227/2011¹².
 - b) brengt overeenkomstig artikel 20, lid 1, onder a), en artikel 24, lid 2, advies uit bij de raad van bestuur over de kandidaat die voorgedragen wordt als directeur;

¹¹ Teneinde de nationale regulerende instanties gerust te stellen en voldoende tijd te geven om hun adviezen op te stellen, wordt voorgesteld dat in het herziene artikel 25 als taak voor de directeur wordt opgenomen dat hij de raad van regulators enkele weken op voorhand over zijn ontwerpen raadpleegt.

¹² Verordening (EG) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie, PB L 326 van 8.12.2011, blz. 1.

- c) keurt overeenkomstig artikel 20, lid 1, onder e, en artikel 25, onder f), en in overeenstemming met de overeenkomstig artikel 33, leden 1 tot en met 3, opgestelde voorlopige ontwerpraming **het door de directeur opgestelde ontwerp van de meerjarige en jaarlijkse programmering van het agentschap en** het werkprogramma van het agentschap voor het volgende jaar goed en dient deze vóór [] **30** september van elk jaar ter goedkeuring in bij de raad van bestuur;
 - d) keurt het afzonderlijke hoofdstuk over de reguleringswerkzaamheden in het jaarverslag overeenkomstig artikel 20, lid 1, onder k), en artikel 25, onder h), goed.
 - da) **brengt aan de raad van bestuur advies uit over het in artikel 20, lid 1, onder t), bedoelde reglement van orde;**
 - db) **brengt aan de raad van bestuur advies uit over de in artikel 41 bedoelde communicatie- en verspreidingsplannen en het in artikel 43 bedoelde reglement van orde voor betrekkingen met derde landen of internationale organisaties.**
 - dc) [...]
6. Het Europees Parlement kan, met volledige inachtneming van diens onafhankelijkheid, de voorzitter van de raad van regulators, of de vicevoorzitter, verzoeken om voor zijn bevoegde commissie een verklaring af te leggen en vragen van leden van die commissie te beantwoorden.

Artikel 24

De directeur

1. Het agentschap wordt geleid door een directeur, die optreedt overeenkomstig de in artikel 23, lid 5, onder a), bedoelde richtsnoeren alsmede, waar in deze richtlijn vermeld, overeenkomstig het advies van de raad van regulators. Onverminderd de respectieve rollen van de raad van bestuur en de raad van regulators met betrekking tot de taken van de directeur, verlangt of volgt de directeur geen instructies van enige regering, noch van de instellingen van de Unie of van enige andere publieke of private entiteit of persoon. De directeur legt verantwoording af aan de raad van bestuur. De directeur mag de vergaderingen van de raad van regulators als waarnemer bijwonen.
2. De directeur wordt, na een open en transparante selectieprocedure, op grond van zijn verdiensten, bekwaamheden en ervaring die relevant zijn voor de energiesector, door de raad van bestuur benoemd uit ten minste drie door de Commissie voorgedragen kandidaten, na gunstig advies van de raad van regulators. Vóór de benoeming kan de door de raad van bestuur gekozen kandidaat worden verzocht een verklaring voor de bevoegde commissie van het Europees Parlement af te leggen en vragen van de commissieleden te beantwoorden. Voor het sluiten van de arbeidsovereenkomst met de directeur wordt het agentschap vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur.
3. De ambtstermijn van de directeur bedraagt vijf jaar. In de loop van de negen maanden voordat deze periode afloopt, verricht de Commissie een beoordeling. Daarin kijkt de Commissie met name naar:
 - a) de prestaties van de directeur;
 - b) de taken en verplichtingen van het agentschap in de volgende jaren.

4. De raad van bestuur kan op voorstel van de Commissie, na raadpleging van en met grondige aandacht voor het beoordelingsverslag en het advies van de raad van regulators over deze beoordeling de ambtstermijn van de directeur eenmaal met ten hoogste vijf jaar verlengen, maar alleen indien zulks op grond van de taken en verplichtingen van het agentschap kan worden verantwoord. Een uitvoerend directeur wiens ambtstermijn is verlengd, mag na afloop van de verlengde ambtstermijn niet deelnemen aan een andere selectieprocedure voor hetzelfde ambt.
5. De raad van bestuur stelt het Europees Parlement in kennis van zijn voornemen om de ambtstermijn van de directeur te verlengen. In de maand die voorafgaat aan de verlenging van zijn of haar ambtstermijn kan de directeur worden gevraagd een verklaring voor de bevoegde commissie van het Europees Parlement af te leggen en vragen van de commissieleden te beantwoorden.
6. Indien de ambtstermijn van de directeur niet wordt verlengd, blijft hij zijn ambt uitoefenen totdat zijn vervanger is aangewezen.
7. De directeur kan alleen uit zijn ambt worden onttrokken nadat de raad van bestuur na gunstig advies van de raad van regulators daartoe heeft besloten. De raad van bestuur neemt dit besluit met een meerderheid van twee derde van zijn leden.
8. Het Europees Parlement en de Raad kunnen de directeur verzoeken verslag uit te brengen over de uitvoering van zijn taken. Het Europees Parlement kan de directeur tevens verzoeken om voor zijn bevoegde commissie een verklaring af te leggen en vragen van leden van die commissie te beantwoorden.

Artikel 25

Taken van de directeur

De directeur:

- a) is de wettelijke vertegenwoordiger van het agentschap en is met de dagelijkse leiding ervan belast;
- b) bereidt de werkzaamheden van de raad van bestuur voor. Hij neemt, zonder stemrecht, deel aan de werkzaamheden van de raad van bestuur. De directeur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de door de raad van bestuur genomen besluiten;
- c) stelt adviezen, aanbevelingen en besluiten op, **pleegt er overleg over**, stelt deze vast en maakt deze bekend. In de artikelen 3 tot en met **11, artikel 12, onder c), artikel 13, onder a) tot en met c), [] artikel 14, artikel 16, lid 3a, artikel 30 en artikel 43** bedoelde adviezen, aanbevelingen en besluiten worden uitsluitend aangenomen **met een gunstig advies van de raad van regulators. De directeur zendt de ontwerpaanbevelingen, -adviezen of -besluiten, voordat ze ter stemming aan de raad van regulators worden voorgelegd, toe aan de bevoegde werkgroep [...]. De directeur:**
 - i. houdt rekening met de opmerkingen en wijzigingen van de raad van regulators [...];**

ii. kan indien hij niet instemt met de door de raad van regulators ingediende wijzigingen de ingediende ontwerpadviezen, -aanbevelingen en -besluiten intrekken onder voorbehoud van een naar behoren onderbouwde schriftelijke motivering [...];

- d) zorgt voor de tenuitvoerlegging van het jaarlijkse werkprogramma van het agentschap, zulks volgens de aanwijzingen van de raad van regulators en onder het administratief toezicht van de raad van bestuur;
- e) neemt de nodige maatregelen, met name met betrekking tot de vaststelling van interne administratieve instructies en de publicatie van nota's, om ervoor te zorgen dat het agentschap werkt overeenkomstig deze verordening;
- f) stelt jaarlijks een ontwerp[**programmeringsdocument**] van het agentschap op **dat de meerjarige programmering en het jaarlijkse werkprogramma** voor het volgende jaar **bevat overeenkomstig artikel 21. De directeur** [] dient het ontwerp, na goedkeuring ervan door de raad van bestuur, elk jaar op 31 [] **oktober** in bij de raad van regulators, **de Raad**, het Europees Parlement en de Commissie. De directeur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programmeringsdocument en voor de rapportage aan de raad van bestuur;
- g) stelt een voorlopige ontwerpraming van het agentschap op ingevolge artikel 33, lid 1, en voert de begroting van het agentschap uit overeenkomstig de artikelen 34 en 35;
- h) stelt jaarlijks een ontwerpjaarverslag op waarin een apart hoofdstuk over de reguleringswerkzaamheden van het agentschap en een hoofdstuk over financiële en administratieve aangelegenheden is opgenomen, en legt dit voor aan de raad van bestuur;

- i) stelt een actieplan op voor de follow-up van de conclusies van interne of externe auditverslagen en evaluaties, alsmede onderzoeken van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en rapporteert tweemaal per jaar aan de Commissie en regelmatig aan de raad van bestuur over de geboekte vooruitgang;
- j) is verantwoordelijk voor het besluit of het, om de taken van het agentschap op een efficiënte en effectieve manier uit te voeren, nodig is een of meer personeelsleden in een of meer lidstaten te vestigen []. Het besluit om een plaatselijk kantoor op te zetten vereist de toestemming vooraf van de Commissie, de raad van bestuur en de betrokken lidstaat of lidstaten, **met inbegrip van de lidstaat waar de zetel van het agentschap is gevestigd**. In die besluiten, **die gebaseerd zijn op een passende kosten-batenanalyse**, wordt het toepassingsgebied gespecificeerd van de activiteiten die in dat lokale kantoor moeten worden uitgevoerd, op zodanige wijze dat onnodige kosten en verdubbeling van administratieve functies van het agentschap worden vermeden.

Instelling en samenstelling van de raad van beroep

1. Het agentschap richt een raad van beroep op.
2. De raad van beroep bestaat uit zes leden en zes plaatsvervangers die gekozen worden uit het huidige of voormalige hogere personeel van de nationale regulerende instanties, mededingingsautoriteiten of andere nationale instellingen of instellingen van de Unie met relevante ervaring in de energiesector. De raad van beroep wijst zelf zijn voorzitter aan.

Na een openbare oproep tot het indienen van blijken van belangstelling benoemt de raad van bestuur formeel de leden van de raad van beroep op voorstel van de Commissie en na raadpleging van de raad van regulators.

3. De raad van beroep stelt zijn reglement van orde vast en maakt dit bekend. In dat reglement van orde worden de voorschriften vastgesteld voor de organisatie en het functioneren van de raad van beroep en de regels die van toepassing zijn op de overeenkomstig artikel 29 bij de raad aanhangig gemaakte beroepen. [] De raad van beroep stelt zijn reglement van orde binnen **zes maanden na zijn eerste zitting** [] vast.

De begroting van het agentschap omvat een aparte begrotingslijn voor de financiering van de werking van de griffie van de raad van beroep.

4. De besluiten van de raad van beroep worden genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen van ten minste vier van de zes leden ervan. De raad van beroep komt bijeen wanneer dit noodzakelijk is.

Artikel 27

Leden van de raad van beroep

1. De ambtstermijn van de leden van de raad van beroep bedraagt vijf jaar. Deze termijn kan eenmaal worden verlengd.
2. De leden van de raad van beroep zijn onafhankelijk bij het nemen van hun besluiten. Zij zijn niet gebonden aan enige instructie. Zij verrichten geen enkele andere taak in het agentschap zelf of in de raad van bestuur of de raad van regulators van het agentschap noch in een van de werkgroepen daarvan. Ook wordt een lid van de raad van beroep niet uit zijn ambt ontzet, tenzij het op ernstige wijze tekort is geschoten en de raad van bestuur na raadpleging van de raad van regulators daartoe besluit.

Artikel 28

Uitsluiting en wraking in de raad van beroep

1. De leden van de raad van beroep nemen niet deel aan de behandeling van een beroepsprocedure als zij daarbij een persoonlijk belang hebben, als zij eerder als vertegenwoordiger van een van de partijen bij de behandeling betrokken zijn geweest of als zij een rol hebben gespeeld bij het besluit waartegen het beroep is ingesteld.
2. Indien een lid van de raad van beroep om een van de in lid 1 genoemde redenen of om enige andere reden meent dat een medelid niet aan een beroepsprocedure zou mogen deelnemen, stelt dat lid de raad van beroep daarvan in kennis. Een lid van de raad van beroep kan om een van de in lid 1 genoemde redenen of als aan zijn onpartijdigheid wordt getwijfeld, door een partij in de beroepsprocedure worden gewraakt. Zulke wraking is onontvankelijk indien gegrond op de nationaliteit van een lid of indien de wrakende partij in de beroepsprocedure, terwijl zij op de hoogte was van een reden tot het maken van de wraking, toch reeds een andere procedurehandeling in de beroepsprocedure heeft verricht dan het maken van bezwaar tegen de samenstelling van de raad van beroep.

3. De raad van beroep beslist in de in de leden 1 en 2 bedoelde gevallen zonder deelname van het betrokken lid over de te nemen maatregelen. Voor het nemen van deze beslissing wordt het betrokken lid in de raad van beroep vervangen door zijn plaatsvervanger. Indien de plaatsvervanger in een met die van het lid vergelijkbare situatie verkeert, wijst de voorzitter een van de andere beschikbare plaatsvervangers aan.
4. De leden van de raad van beroep verbinden zich ertoe in het openbaar belang en onafhankelijk op te treden. Daartoe leggen zij een schriftelijke verbintenisverklaring af alsmede een schriftelijke verklaring omtrent hun belangen, waarin zij hetzij verklaren dat zij geen belangen hebben die geacht zouden kunnen worden afbreuk te doen aan hun onafhankelijkheid, hetzij al hun directe en indirecte belangen vermelden die geacht zouden kunnen worden afbreuk te doen aan hun onafhankelijkheid. Deze verklaringen worden jaarlijks openbaar gemaakt.

Artikel 29

Besluiten waartegen beroep kan worden ingesteld

1. Een natuurlijke of rechtspersoon, met inbegrip van de nationale regulerende instanties, kan beroep instellen tegen een tot hem gericht besluit als bedoeld in de artikelen 4 tot en met 14 van deze verordening en in artikel 12, lid 6, van Verordening (EU) nr. 347/2013, alsmede in artikel 9, lid 11, van Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie of tegen een besluit dat, ofschoon in de vorm van een besluit gericht tot een andere persoon, hem rechtstreeks en individueel raakt.
2. Het beroep en de uiteenzetting van de gronden voor het beroep worden binnen twee maanden na de kennisgeving van het besluit aan de betrokken persoon, dan wel bij gebreke daarvan, binnen twee maanden na de dag van publicatie van het besluit door het agentschap, schriftelijk bij het agentschap ingediend. De raad van beroep neemt binnen vier maanden na instelling van het beroep een besluit ter zake.

3. Een ingevolge lid 1 van dit artikel ingesteld beroep heeft geen schorsende werking. De raad van beroep kan echter, indien hij van oordeel is dat de omstandigheden dit vereisen, de toepassing van het bestreden besluit opschorten.
4. Indien het beroep ontvankelijk is, onderzoekt de raad van beroep of het gegrond is. Hij nodigt de partijen in de beroepsprocedure zo vaak als noodzakelijk is uit om binnen een bepaalde termijn opmerkingen te maken naar aanleiding van de kennisgevingen van de raad zelf of de mededelingen van de andere partijen in de beroepsprocedure. Het is partijen in de beroepsprocedure toegestaan een mondelinge uiteenzetting te geven.
5. De raad van beroep kan elke bevoegdheid uitoefenen die binnen de bevoegdheid van het agentschap valt, dan wel de zaak terugverwijzen naar het bevoegde orgaan van het agentschap. Dit orgaan is gebonden aan de beslissing van de kamer van beroep.
6. De door de raad van beroep genomen besluiten worden door het agentschap bekendgemaakt.

Artikel 30

Werkgroepen

1. **[[De raad van bestuur stelt voor de in de artikelen 5 en 6, artikel 8, lid 2a, artikel 10 en artikel 43 bedoelde taken werkgroepen in. Voor alle andere taken stelt de raad van bestuur werkgroepen in mits de raad van regulators daar een gunstig advies voor verstrekt. Het schrappen van een werkgroep is afhankelijk van een gunstig advies van de raad van regulators.**

2. De werkgroepen bestaan uit deskundigen van het personeel van het agentschap, van de nationale regulerende instanties en **zo nodig** van de Commissie []. Het agentschap behoeft de kosten van de deelname van deskundigen van het personeel van de nationale regulerende instanties in de werkgroepen van het agentschap niet te dragen. **Wergroepen die zijn ingesteld met het oog op het uitoefenen van de activiteiten uit hoofde van deze verordening nemen de meningen van deskundigen van andere relevante nationale instanties in aanmerking indien deze instanties ter zake bevoegd zijn.**
3. De raad van bestuur stelt, **na een gunstig advies van de raad van regulators**, een intern reglement van orde vast voor de werking van de werkgroepen. **De directeur benoemt, na een gunstig advies van de raad van regulators, de voorzitters van de werkgroepen.**
- 3a. **De werkgroepen van het agentschap voeren de hun in het overeenkomstig artikel 20, lid 1, onder e), vastgestelde programmeringsdocument toegewezen taken uit, alsmede eventuele taken die hun door de raad van regulators en de directeur zijn toegewezen.**

HOOFDSTUK III

OPSTELLING EN STRUCTUUR VAN DE BEGROTING

Artikel 31

Structuur van de begroting

1. Onverminderd eventuele andere middelen bestaan de ontvangsten van het agentschap uit:
 - a) een bijdrage van de Unie;
 - b) vergoedingen die overeenkomstig artikel 32 aan het agentschap betaald worden;
 - c) vrijwillige bijdragen van de lidstaten of de regulerende instanties, uit hoofde van artikel 20, lid 1, onder g);
 - d) legaten, schenkingen of subsidies uit hoofde van artikel 20, lid 1, onder g).
2. De uitgaven van het agentschap omvatten administratieve, infrastructurele, werkings- en personeelskosten.
3. De ontvangsten en uitgaven van het agentschap moeten in evenwicht zijn.
4. Van alle ontvangsten en uitgaven van het agentschap wordt een raming gemaakt voor elk boekjaar, dat samenvalt met een kalenderjaar; deze ontvangsten en uitgaven worden in de begroting van het agentschap opgenomen.

Artikel 32

Vergoedingen

1. Aan het agentschap is een vergoeding verschuldigd **voor:**
 - a) het aanvragen van een vrijstellingsbesluit overeenkomstig artikel 11 en besluiten inzake grensoverschrijdende kostenverdeling die door het agentschap worden genomen overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EU) nr. 347/2013¹³
 - b) **de registratie van marktdeelnemers of namens hen optredende entiteiten overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EU) nr. 1227/2011, met inbegrip van de lopende kosten voor het verzamelen, behandelen, verwerken en analyseren van informatie in verband met deze registratie.**
2. De in lid 1 bedoelde vergoedingen **en de wijze waarop zij moeten worden betaald, worden door de Commissie vastgesteld na een openbare raadpleging en na raadpleging van de raad van bestuur en de raad van regulators. De vergoedingen moeten in verhouding staan tot de kosten van de respectieve diensten die op kosteneffectieve wijze worden verleend. De vergoedingen worden op een zodanig niveau vastgesteld dat zij niet discriminerend zijn en dat onnodige financiële of administratieve lasten voor marktdeelnemers of namens hen optredende entiteiten worden vermeden.**

De Commissie evalueert de hoogte van de vergoedingen op regelmatige basis en past zo nodig de hoogte en de wijze van betaling aan.

¹³ PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39.

Opstelling van de begroting

1. De directeur stelt jaarlijks een voorlopige ontwerpraming op voor de operationele uitgaven en het werkprogramma voor het volgende boekjaar en zendt deze voorlopige ontwerpraming aan de raad van bestuur, tezamen met een voorlopige personeelsformatie.
2. De raad van bestuur stelt jaarlijks op basis van de voorlopige ontwerpraming van de directeur een voorlopige ontwerpraming van de ontvangsten en uitgaven van het agentschap voor het volgende boekjaar vast.
3. De raad van bestuur dient de voorlopige ontwerpraming, die tevens een ontwerppersonneelsformatie bevat, elk jaar uiterlijk op 31 januari bij de Commissie in. Vóór de definitieve vaststelling van de raming wordt het ontwerp van de directeur eerst ingediend bij de raad van regulators, die daarover een met redenen omkleed advies mag uitbrengen.
4. De Commissie dient de in lid 2 vermelde raming tezamen met het voorontwerp van de algemene begroting van de Unie in bij het Europees Parlement en de Raad.
5. Op basis van de ontwerpraming voert de Commissie in het ontwerp van de algemene begroting van de Unie de ramingen in die zij noodzakelijk acht met betrekking tot de personeelsformatie en het bedrag van de subsidie ten laste van de algemene begroting overeenkomstig artikel 313 en volgende van het Verdrag.
6. De Raad stelt in zijn rol van begrotingsautoriteit de personeelsformatie voor het agentschap vast.
7. De raad van bestuur stelt de begroting van het agentschap vast. Deze wordt definitief na de definitieve vaststelling van de algemene begroting van de Unie. Indien nodig wordt de begroting dienovereenkomstig aangepast.

8. Voor elke wijziging van de begroting, met inbegrip van de personeelsformatie, wordt dezelfde procedure gevolgd.
9. De raad van bestuur stelt de begrotingsautoriteit onverwijld in kennis van de projecten die hij voornemens is te realiseren en die aanzienlijke financiële gevolgen voor de financiering van de begroting van het agentschap kunnen hebben, met name vastgoedprojecten. De raad van bestuur licht tevens de Commissie hierover in. Als een van de takken van de begrotingsautoriteit voornemens is advies uit te brengen, stelt deze het agentschap binnen twee weken na ontvangst van de informatie over het project in kennis van zijn voornemen om een dergelijk advies uit te brengen. Indien het agentschap geen antwoord ontvangt, kan het doorgaan met het geplande project.

Artikel 34

Uitvoering van en toezicht op de begroting

1. De directeur treedt op als ordonnateur en voert de begroting van het agentschap uit.
2. Uiterlijk op 1 maart na afloop van het boekjaar deelt de rekenplichtige van het agentschap de voorlopige rekeningen, vergezeld van het verslag over het financieel en begrotingsbeheer in het boekjaar, mede aan de rekenplichtige van de Commissie en aan de Rekenkamer. De rekenplichtige van het agentschap zendt het verslag over het financieel en begrotingsbeheer uiterlijk 31 maart van het volgende jaar ook toe aan het Europees Parlement en de Raad. De rekenplichtige van de Commissie consolideert dan de voorlopige rekeningen van de instellingen en gedecentraliseerde organen overeenkomstig artikel 147 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad¹⁴ (het "Financieel Reglement").

¹⁴ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

Indiening van de rekeningen en kwijting

1. De rekenplichtige van het agentschap dient de voorlopige rekeningen van het begrotingsjaar (jaar N) uiterlijk op 1 maart van het volgende begrotingsjaar (jaar N+1) in bij de rekenplichtige van de Commissie en bij de Rekenkamer.
2. Het agentschap zendt uiterlijk 31 maart van het jaar N+1 een verslag over het budgettair en financieel beheer voor het jaar N toe aan het Europees Parlement, de Raad en de Rekenkamer.

Uiterlijk op 31 maart van het jaar N+1 zendt de rekenplichtige van de Commissie de voorlopige rekeningen van het agentschap toe aan de Rekenkamer. Het verslag over het financieel en begrotingsbeheer tijdens het boekjaar wordt ook toegezonden aan het Europees Parlement en de Raad.
4. Na ontvangst van de door de Rekenkamer geformuleerde opmerkingen over de voorlopige rekeningen van het agentschap voor het jaar N overeenkomstig artikel 148 van het Financieel Reglement stelt de rekenplichtige op eigen verantwoordelijkheid de definitieve rekeningen van het agentschap op voor dat jaar. De uitvoerend directeur zendt ze voor advies toe aan de raad van bestuur.
5. De raad van bestuur brengt advies uit over de definitieve rekeningen van het agentschap voor het jaar N.
6. De rekenkundige van het agentschap zendt deze definitieve rekeningen voor het jaar N , vergezeld van het advies van de raad van bestuur, uiterlijk op 1 juli van het jaar N+1 toe aan het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de Rekenkamer.

7. De definitieve rekeningen worden uiterlijk 15 november van het jaar N + 1 bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
8. De directeur zendt de Rekenkamer uiterlijk op 30 september van het jaar N+1 een antwoord op haar opmerkingen. Hij zendt dit antwoord ook toe aan de raad van bestuur en de Commissie.
9. De directeur verstrekt het Europees Parlement op verzoek alle inlichtingen die nodig zijn voor een goed verloop van de kwijtingsprocedure voor het jaar N overeenkomstig artikel 109, lid 3, van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 van de Commissie.
10. Het Europees Parlement verleent op aanbeveling van de Raad, die bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit, vóór 15 mei van het jaar N+2, kwijting aan de directeur voor de uitvoering van de begroting van het boekjaar N.

Artikel 36

Financiële voorschriften

Na raadpleging van de Commissie stelt de raad van bestuur de financiële voorschriften vast die van toepassing zijn op het agentschap. Deze voorschriften mogen afwijken van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 indien de specifieke eisen van de werking van het agentschap dit noodzakelijk maken en de Commissie vooraf toestemming heeft verleend.

Fraudebestrijding

1. Om de bestrijding van fraude, corruptie en andere illegale handelingen als bedoeld in Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 te bevorderen, treedt het agentschap binnen zes maanden na de datum waarop het operationeel is geworden toe tot het Interinstitutioneel Akkoord van 25 mei 1999 betreffende de interne onderzoeken verricht door OLAF en stelt het op basis van het model in de bijlage bij dat akkoord passende voorschriften vast voor alle werknemers van het Agentschap.
2. De Europese Rekenkamer is bevoegd voor het uitvoeren van een audit ter plaatse en audits op basis van documenten bij alle begunstigden van subsidies, contractanten en subcontractanten die van het agentschap middelen van de Unie hebben ontvangen.
3. OLAF kan overeenkomstig de bepalingen en procedures van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 onderzoeken verrichten, waaronder controles en inspecties ter plaatse, om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad in verband met een subsidie of een door het agentschap gefinancierde overeenkomst.
4. Onverminderd de leden 1, 2 en 3 omvatten de samenwerkingsovereenkomsten met derde landen en internationale organisaties, de contracten, de subsidieovereenkomsten en de subsidiebesluiten van het agentschap bepalingen die de Europese Rekenkamer en OLAF uitdrukkelijk de bevoegdheid verlenen dergelijke controles en onderzoeken te verrichten overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden.

HOOFDSTUK V

ALGEMENE BEPALINGEN EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 38

Voorrechten en immuniteiten en zetelovereenkomst

1. Het Protocol inzake voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen is van toepassing op het agentschap.
2. De regelingen betreffende de huisvesting van het agentschap in de lidstaat van vestiging en de voorzieningen die deze lidstaat moet treffen, alsmede de bijzondere regels die in de lidstaat van vestiging van toepassing zijn op de directeur, de leden van de raad van bestuur, de werknemers van het agentschap en hun gezinsleden, worden vastgelegd in een zetelovereenkomst tussen het agentschap en de lidstaat waar de zetel is gevestigd. Deze overeenkomst wordt gesloten na goedkeuring door de raad van bestuur.

Artikel 39

Personeel

1. Het Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie ("het statuut") en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Unie ("de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden") en de regels die de instellingen van de Unie gezamenlijk hebben vastgesteld met het oog op de toepassing van dit statuut en deze regeling, zijn van toepassing op al het personeel van het agentschap, met inbegrip van de directeur.
2. De raad van bestuur stelt in overleg met de Commissie de nodige uitvoeringsmaatregelen vast volgens de regelingen van artikel 110 van het statuut.
3. Het agentschap oefent ten aanzien van zijn personeel de bevoegdheden uit die krachtens het statuut zijn verleend aan het tot aanstelling bevoegde gezag, alsook die welke krachtens de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden zijn verleend aan het tot het aangaan van overeenkomsten bevoegde gezag.
4. De raad van bestuur kan bepalingen vaststellen waardoor uit de lidstaten gedetacheerde nationale deskundigen voor het agentschap kunnen werken.

Artikel 40

Aansprakelijkheid van het agentschap

1. De contractuele aansprakelijkheid van het agentschap wordt beheerst door de wet die op het betrokken contract van toepassing is.

Arbitrageclausules in een door het agentschap gesloten contract zijn onderworpen aan de jurisdictie van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

2. In geval van niet-contractuele aansprakelijkheid vergoedt het agentschap overeenkomstig de algemene beginselen die de wetgevingen van de lidstaten gemeen hebben, alle schade die het agentschap zelf of het personeel ervan bij de uitoefening van hun taken hebben veroorzaakt.
3. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft rechtsbevoegdheid in geschillen over de vergoeding van de in lid 2 bedoelde schade.
4. De persoonlijke geldelijke en tuchtrechtelijke aansprakelijkheid van de personeelsleden van het agentschap ten aanzien van het agentschap valt onder de desbetreffende voor het personeel van het agentschap geldende voorschriften.

Artikel 41

Transparantie en communicatie

1. Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad¹⁵ is van toepassing op de documenten van het agentschap.
2. De raad van bestuur stelt de praktische maatregelen voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1049/2001 vast.
3. Tegen de besluiten van het agentschap ingevolge artikel 8 van Verordening (EG) nr. 1049/2001 kan een klacht worden ingediend bij de Ombudsman of beroep worden ingesteld bij het Hof van Justitie onder de voorwaarden als bedoeld in respectievelijk artikel 228 en artikel 263 van het Verdrag.

¹⁵ Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie (PB L 145 van 31.5.2001, blz. 43).

4. Op de verwerking van persoonsgegevens door het agentschap is Verordening (EG) nr. 45/2001¹⁶ van toepassing. De raad van bestuur stelt maatregelen vast voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 45/2001 door het agentschap, onder meer betreffende de benoeming van de functionaris voor gegevensbescherming van het agentschap. Deze maatregel worden vastgesteld na raadpleging van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming.
5. Het agentschap mag op eigen initiatief communicatieactiviteiten op zijn bevoegdheidsgebied uitvoeren. De toewijzing van middelen voor communicatieactiviteiten mag niet nadelig zijn voor de effectieve uitvoering van de taken als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 14. De communicatieactiviteiten worden uitgevoerd in overeenstemming met de betrokken, door de raad van bestuur vastgestelde communicatie- en verspreidingsplannen.

Artikel 42

Bescherming van gerubriceerde gegevens en gevoelige niet-gerubriceerde gegevens

1. Het agentschap stelt eigen beveiligingsvoorschriften vast die gelijkwaardig zijn aan de beveiligingsvoorschriften van de Commissie voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (EUCI) en gevoelige niet-gerubriceerde informatie, onder meer voorschriften betreffende de uitwisseling, verwerking en opslag van dergelijke informatie, zoals omschreven in Besluiten (EU, Euratom) 2015/443¹⁷ en 2015/444¹⁸.

¹⁶ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1).

¹⁷ Besluit (EU, Euratom) 2015/443 van de Commissie van 13 maart 2015 betreffende veiligheid binnen de Commissie (PB L 72 van 17.3.2015, blz. 41).

¹⁸ Besluit (EU, Euratom) 2015/444 van de Commissie van 13 maart 2015 betreffende de veiligheidsvoorschriften voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (PB L 72 van 17.3.2015, blz. 53).

2. Het agentschap kan ook besluiten de in lid 1 bedoelde besluiten van de Commissie mutatis mutandis toe te passen. De beveiligingsvoorschriften van het agentschap hebben onder andere betrekking op bepalingen voor de uitwisseling, de verwerking en de opslag van gerubriceerde EU-informatie en gevoelige niet-gerubriceerde informatie.

Artikel 43

Samenwerkingsovereenkomsten

1. Het agentschap staat open voor deelname van derde landen die met de Unie overeenkomsten hebben gesloten en die **de betrokken regels van het Unierecht op het gebied van energie, en met name de regels inzake onafhankelijke nationale regulators, toegang van derden tot infrastructuur en ontvlechting, energiehandel en systeembeheer, en consumenten-participatie en -bescherming, alsmede de betrokken regels [] op het gebied van milieu en mededinging** hebben aangenomen en toepassen.
 - 1a. **Onder voorbehoud van de sluiting van een daartoe strekkende overeenkomst tussen de Unie en derde landen als bedoeld in lid 1, kan het agentschap zijn taken uit hoofde van de artikelen 3 tot en met 14 ook uitoefenen met betrekking tot derde landen, indien deze landen de desbetreffende regels uit hoofde van lid 1 hebben vastgesteld en toepassen, en zij het agentschap opdracht hebben gegeven de activiteiten van hun nationale regulerende instantie te coördineren met die van regulerende instanties van de lidstaten. Alleen in dergelijke gevallen hebben de verwijzingen naar kwesties van grensoverschrijdende aard betrekking op grenzen met derde landen en niet op grenzen tussen twee lidstaten.**
2. Op basis van de desbetreffende bepalingen van deze overeenkomsten worden afspraken gemaakt over met name de aard, omvang en procedurele aspecten van de betrokkenheid van deze landen bij de werkzaamheden van het agentschap, met inbegrip van bepalingen over financiële bijdragen en personeel.

3. De raad van bestuur stelt, **na ontvangst van een positief advies van de raad van regulators**, een **reglement van orde** vast voor betrekkingen met derde landen **als bedoeld in lid 1**. De Commissie zorgt ervoor dat het agentschap binnen zijn mandaat en het bestaande institutionele kader opereert door het sluiten van een passende werkovereenkomst met de directeur van het agentschap.

Artikel 44

Talenregeling

1. Verordening nr. 1 van de Raad¹⁹ is op het agentschap van toepassing.
2. De raad van bestuur beslist over de interne talenregeling van het agentschap.
3. De voor het functioneren van het agentschap vereiste vertaaldiensten worden geleverd door het Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie.

¹⁹ Verordening nr. 1 van 15 april 1958 tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap (PB 17 van 6.10.1958, blz. 385).

Artikel 45

Beoordeling

1. Uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van deze verordening, en daarna om de vijf jaar, voert de Commissie, bijgestaan door een externe, onafhankelijke deskundige, een evaluatie uit om de prestaties van het agentschap ten aanzien zijn doelstellingen, mandaat en taken te beoordelen. De evaluatie richt zich met name op de vraag of het noodzakelijk is het mandaat van het agentschap te wijzigen, alsmede op de financiële implicaties van zulke wijziging.
2. Wanneer de Commissie van oordeel is dat het voortbestaan van het agentschap niet langer gerechtvaardigd is in het licht van zijn doelstellingen, mandaat en taken, kan zij voorstellen om deze verordening dienovereenkomstig te wijzigen of in te trekken.
3. De Commissie dient de bevindingen van de in lid 1 bedoelde evaluatie tezamen met haar conclusies in bij het Europees Parlement en de Raad en bij de raad van regulators van het agentschap. De bevindingen van de evaluatie moeten openbaar worden gemaakt.
4. **De Commissie legt het Europees Parlement en de Raad ten minste om de vijf jaar een evaluatie voor, rekening houdend met de mogelijkheid de aan het agentschap toegekende bevoegdheden te herzien.**

Artikel 46

Intrekking

Verordening (EG) nr. 713/2009 wordt ingetrokken.

Verwijzingen naar de ingetrokken verordening gelden als verwijzingen naar de onderhavige verordening en moeten worden gelezen volgens de in bijlage II opgenomen concordantietabel.

Artikel 47

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter